

Révai József elvtárs ünnepi beszédével megnyitotta az I. Magyar Képzőművészeti Kiállítást

Az újjáépített Múcsarnokban szombaton délelőtt ünnepélyes keretek között megnyitotta az alkotmány évfordulója alkalmából rendezett I. Magyar Képzőművészeti Kiállítást. A zászlódszobába öltöztetett Múcsarnokba már jóval a megnyitási ünnepség előtt valóságos özönlöttek a meghívottak, népünk legjobbjai: sztahanovista elmunkások, a termelésben élenjáró dolgozó parasztok, értelmiségiek és honvédségünk képviselői, hogy jelen legyenek a magyar képzőművészet megújulását hirdető kiállítás megnyitására.

Az ünnepélyes megnyitást a szobor-teremben zajlott le. Megjelentek Kádár János elvtárs, a Magyar Dolgozók Pártja főtitkárhelyettese, Rónai Sándor elvtárs, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke, Dobi István, a minisztertanács elnöke, Kállai Gyula elvtárs, külügyminiszter, Zsófnyecz Mihály elvtárs, nehézipari, Bebrits Lajos elvtárs, közlekedésiügyi miniszter, Nográdi Sándor elvtárs, altábornagy, a honvédelmi miniszter helyettese, Pongrácz Kálmán elvtárs, a Budapesti Városi Tanács elnöke, Szmirnov elvtárs, a budapesti szovjet nagykövetség tanácsosával az élen a Szovjetunió és a népi demokráciák képviselői, Apró Antal elvtárs, a Szaktanács főtitkára, Harusityák József elvtárs, a Szaktanács elnöke, Drahoš Lajos elvtárs, az országgyűlés elnöke és még sokan mások.

A kiállítás megnyitására egybegyűlt vendégeket Szabó István elvtárs a Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének főtitkára üdvözölte, majd Révai József elvtárs, népművelési miniszter lépett a mikrofon elé és elmondta a megnyitási beszédét.

Tisztelt közönség, kedves elvtársak! Ez a kiállítás, amelynek megnyitására gyűltünk ma össze, az első Magyar Képzőművészeti Kiállítás hazánk felszabadítása óta.

Ebben a tényben képzőművészeti kultúránk bizonyos elkésése is kifejeződik. Abban, hogy képzőművészeink csak most állnak népünk elé természetükkel, benne van az, hogy hosszú időbe tellett, amíg ez a termés megérte. Ezt a kiállítást — mondjuk meg — hosszú válság, belső vívódások, a múlt rossz hagyományával való szakítás elkerülhetetlen harcai előzték meg. De ezért van ennek az elkésésnek bizonyos értelemben pozitív oldala is.

Azt az eredményt, ami ma a kiállításon előttünk áll, képzőművészeink kiharcolta, kivívta, kiküszökölte magának — és ezért a termés, ha talán késői is, de értékeesebb, mert szerveződés, fejlődés eredménye.

Nem mondom azt, hogy ez a kiállítás már teljes fordulatot jelent a művészeti öncélúsággal, a formalizmussal, a képzőművészet eszmei tartalmának és a valóság kifejező formáinak határát üzenő polgári dekadenciával való szakítás dolgában. De bizonyos, hogy ez a kiállítás jelentős lépés előre ezen a téren. Elmondhatjuk, hogy képzőművészetünk nagyban és egészben igenis rálépett a helyes útra.

Képzőművészeink már igyekeznek a népnek dolgozni

Nem feladatunk, hogy ennek a kiállításnak a megnyitására egyben behatóan értékeljem is az elért eredményeket. Ez a hivatás magasan álló művészeti kritika dolga lesz, maguknak a művészeknek, a képzőművészeti szövetségnek a feladata lesz és tegyük hozzá:

e kritikában szava lesz és kell, hogy legyen, magának a népnek, mégpedig nem utolsó sorban.

Talán a legnagyobb eredmény, amit ettől a kiállítástól várunk és remélünk, az lesz, hogy dolgozó népünk éppúgy odaforodul az új magyar képzőművészethez és a maga ügyének tekintti azt, mint ahogy a magának tekintti már az új magyar irodalmat.

Azt reméljük és kívánjuk, hogy dolgozó népünk e kiállítás révén meglátja, hogy képzőművészeink már neki dolgoznak, vagy igyekeznek neki dolgozni, próbálják az ő világát ábrázolni, az ő törekvéseit kifejezni.

Mire alapítom ezt a reményemet és hitemet?

Arra, ami új ezen a kiállításon. Új — először — az, hogy képzőművészeink témában az új élet, az új valóság, az új ember felé fordulnak vagy kezdenek fordulni.

Megjelenik a vésznon, a szoborok a dolgozó ember, épülő szocializmusunk új típusai, a sztahanovista, a traktoros, a pártmunkás, a honvéd, a feltörekvő dolgozó nő, az új szocialista ifjúság.

A dolgozó ember téma volt régi képzőművészetünkben is, de inkább csak mint a más javára végzett nehéz testi munka járuléka, mint a munkában

szervező ember. Most először jelenik meg alkotó emberként, aki önmagáért és a közösségért dolgozik. Nem állítom, hogy az új dolgozó ember ábrázolásának művészi feladatát képzőművészeink már teljesen megoldották.

Révai József elvtárs megnyitási beszédét mondja

De elmondhatjuk, hogy elkezdtek küzdeni ennek a feladatnak megoldásáért.

Új ezen a kiállításon — másodszer —, hogy képzőművészeink zöme a közérthető művészi kifejezőmód felé fordult,

ami egyben azt is jelenti, hogy megértette a néphez fordulás feladatát és kötelezettségét.

Új ezen a kiállításon — harmadszor —, hogy fiatal, friss tehetségek bukkantak fel, szinte az ismeretlenségből, a nép sűrűjéből.

Üdvözljük őket és igérjük, hogy minden erőnkkel támogatni fogjuk további fejlődésüket és teljes kibontakozásukat. Új szocialista kultúránk egészséges fejlődése elfajja vérfelhasználás nélkül, új tehetségek felbukkanása és megsegítése nélkül lehetetlen.

Új a kiállításon — negyedszer —, hogy régi, érett, nagy tehetségű művészek jelentős része komolyan felfordult azon, hogy ábrázolásban, formában, kifejezésben közeledjen a realizmushoz, tehát hozzánk, a néphez.

Mi örömmel üdvözlünk minden lépést ebben az irányban, még ha ez a közeledés a realizmus felé nem is jelenti egyben és azonnal egész művészi világnézetük, tematikájuk, eszméik átalakulását a szocialista realizmus jegyében. Mi nem vagyunk türelmetlenek, mert hisszük, hogy tehetséges művészek, ha valóban komolyan veszik saját alkotó munkájukat, végsősoron nem zárkoznak el annak az új életnek a hatásától, amely körülöttük alakul ki.

Végül pedig: új ezen a kiállításon az, hogy az új feladatokkal való birakozás jegyében

felbomlóban vannak a magyar képzőművészet régi, egymással szembenálló, megkövesedett csoportjai, amelyek sokszor — inkább klikkek voltak, mint valódi stílusirányzatok.

Persze, látni még sok kiállított művön, ki tartozott a múcsarnokiakhoz, ki a Gresham-csoporthoz, ki a neoklasszicistákhoz, ki a szocialista csoportokhoz, az expresszionistákhoz, vagy az absztraktokhoz. De azt is látni, hogy ezek a csoportok idejüket multták, hogy a régi képzőművészeti csoportok egészséges és tehetséges elemei közös platformra lépnek azoknak az új képzőművészeti feladatoknak megoldása közben, amelyeket az új élet vet fel. És miközben valamennyi csoport egészséges elemei az új feladatok megoldásáért való küzdelemben közelednek egymáshoz, kiderül az is, hogy a fejlődés a szocialista realizmushoz csak a régi művészi csoportokat és klikkeket teszi feleslegessé, de korántsem szünteti meg a stílusirányok és egyéni tehetségek gazdag változatosságát.

A kiállítás a való helyzetet mutatja be

Persze, e kiállítás komoly eredményei nem jelentik, hogy képzőművészetünkben már minden rendben van.

A kiállítás zsűrije, amelyben első ízben vettek részt dolgozó népünk képviselői, helyesen járt el, amikor a való helyzet megmutatására törekedett.

Van még képzőművészetünkben zavar és bizonytalanság, vannak még maradványai a formalizmusnak, a nyugati dekadenciának. Most nem akarok

arról bőven beszélni, hogy a rajzban való komoly haladás ellenére a grafika még mindig kissé mostohagyerekek, hogy a karikatúra és a művészi plakát nagyszerű, harcos műfajára még mindig bizonyos arisztokratikus göggel tekintenek művészeink, amire pedig Daumier óta semmi okuk sincs. A jellemző portréfestészet és a multat meg a jelent egyaránt felőlelő történelmi festészet még mindig gyengén vagy alig van képviselve. Pedig képzőművészetünk megújulása a nép harcaival és eszméivel való összeforrás jegyében e műfajok feléledése és felvirágzása nélkül alig képzelhető.

Ugy érzem, hogy szükséges két fő veszélyről beszélnem, amely a helyes útra lépő magyar képzőművészet egészséges fejlődését fenyegeti.

Az egyik veszély abból származik, hogy az új témákhoz egyesek úgy nyulnak, hogy munkájukat nem hatják át egyben az új eszmék is.

Lehet az új témákat hidegen, holtan is ábrázolni, úgyszólván megrendelésre. De az új téma, a közérthető ábrázolás csak akkor vezet képzőművészetünk valódi megújulásához, ha a művész ki tudja fejezni a maga nyelvén azokat az új eszméket, amelyek népünk megújuló életét formálják.

A szocialista realizmus nemcsak téma, nemcsak közérthetőség, nemcsak stílus kérdése, hanem az eszmei tartalom kérdése is.

A művészek harcosan, pártosan ki kell jelezniük a harcoló és építő nép érzelmeit és törekvéseit. Ezt — ha egyáltalán helyénvaló ez a kifejezés — jobbfelé mondom. Balfelé viszont a másik veszélyre kell figyelmeztetnem:

Az eszmei tartalomnak magas művészi formában kell jelentkeznie, mert enélkül könnyen külsőségekre korlátozódik.

Attól, hogy egy képen ott van az ábrázolt munkás kezében a Szabad Nép, lehet az még halott csendélet is.

Művészeink haladjanak tovább a helyes úton

Mindezt nem azért mondom, hogy művészeinket elbátortalanítsam, ellenkezőleg, bátorítani akarom őket: haladjanak tovább a helyes úton, de lassák és küzdjék le a veszélyeket.

A kiindulópont megvan, a képzőművészetünk megindult felfelé: bizonyíték erre ez a kiállítás. Képzőművészetünknek már mutatkozó megújulását döntően három körülmény mozdította elő. Először: állami és társadalmi fejlődésünk, szocialista építő munkánk sikerei.

Nem véletlen, hogy ezt a kiállítást népköztársasági alkotmányunk első évfordulóján nyitjuk meg, jelöljük annak, hogy kultúránk megújulásához az alapot dolgozó népünk, nagy Pártunk rakta le, amelyik biztos kézzel irányítja a szocializmus építését.

Másodsor: képzőművészetünk megújulását a szovjet művészek példája egészséges, serkentő és nevelő hatása váltotta ki.

Ez a kiállítás mintegy válasza a magyar képzőművészetnek arra a rendkívüli hatásra, amelyet néhány hónappal ezelőtt a szovjet képzőművészeti kiállítás dolgozó népünk százezreire gyakorolt.

Képzőművészetünk kezdődő megújulásának harmadik kiváló oka az, hogy újra felfedeztük a magyar képzőművészet nagy realista hagyományait. Nem véletlen, hogy alkotmányunk évfordulóját kormányunk azzal is ünnepelte, hogy a magyar realista festészet legnagyobb képviselőjéről: Munkácsy Mihályról nevezte el az új magyar képzőművészet fejlődésének elősegítésére a legjobb alkotások évről évre való jutalmazására alapított képzőművészeti díjakat.

Az új magyar szocialista képzőművészet mélyen nemzeti jellegű az is bizonyítja, hogy visszanyúl a magyar klasszikus realista művészethez.

Amikor ezt a kiállítást az újjáépített Múcsarnokban megnyitjuk, nem szabad megelégednünk arról, ami e falakon kívül történik. Miközben mi itt képzőművészetünk eredményeinek örülünk, sokezer kilométerre tőlünk és mégis olyan közel hozzánk, ágyúk dörögnek, egy szabadságért küzdő nép városait és falvait, gyermekeit és asszonyait pusztítják barbár, idegen hódítók. Abból az elfentérből, hogy mi Budapestén képzőművészeti kiállítást nyitunk meg és Koreában egy szabad nép vére omlik, ne vonja le senki csupán azt a következtetést, hogy ime, az imperialista barbárok gyilkolnak, mi pedig békésen építjük az új kultúrát. Inkább azt a következtetést kell levonnunk, hogy

a festő ecsetjének, a szobrász vésszőjének is fogynak kell lennie.

A művészet is nevelje, acélozza népünket, hogy szükség esetén mi is helyt tudjunk állni az imperialista barbárokkal szemben.

Mi békében akarunk élni, emelni akarjuk népünk életszínvonalát. Ez azt jelenti, hogy egyben szebbé, tartalmasabbá, emberibbé akarjuk tenni életét. Ehhez kell művészeink és művészetük segítségével. Népköztársaságunk alkotmányra maga kötelez bennünket a haladó művészet támogatására.

Művészeink bízhatnak Pártunk, államunk, kormányunk legmesszebbmenő támogatásában.

„Mutassanak példát abban, hogyan kell szeretni művészetüket és hogyan kell hínek lenni a hazához“

Révai József elvtárs átadta a „kiváló művész“ és „érdemes művész“ kitüntetések

Szombat délután Révai József elvtárs, népművelési miniszter ünnepélyes külsőségek között adta át „A Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze“ és „A Magyar Népköztársaság Erdemes Művésze“ címet viselésére jogosító okiratot színházi, film- és operai életünk legkiválóbb művészeinek. Bajor Gizi, Báthly Anna, Major Tamás, Palló Imre dr., Somlay Artúr és Székely Mihály „A Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze“, Fodor János, Góbi Hilda, Gyurkovics Mária, Honthy Hanna, Ladányi Ferenc, Labáth Kálmán, Mészáros Agi, Osvát Júlia, Rátkai Márton, Tolnay Klári és Tökés Anna pedig „A Magyar Népköztársaság Erdemes Művésze“ címet kapta.

Az Elnöki Tanács vörös és nemzeti színű zászlókkal feldíszített fogadóteremnek elnöki asztalánál Rónai Sándor elvtárs, az Elnöki Tanács elnöke, Dobi István, a minisztertanács elnöke, Szabó Piroka elvtársnő és Nagy Dániel, az Elnöki Tanács tagjai, valamint Losonczy Géza elvtárs, népművelési államtitkár foglalt helyet. Az ünnepségen Révai József elvtárs, népművelési miniszter a következő beszédet mondotta:

Ma, népköztársasági alkotmányunk törvénybeiktatásának első évfordulóján adományozzuk első ízben „a magyar színpadi kultúra terén szerzett kimagasló érdemek elismerésül színházi, film- és operai előadóművészek részére“ a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze és a Magyar Népköztársaság Erdemes Művésze kitüntető címeket.

Ezek a címek bizonyos anyagi előnyt is jelentenek, de nyilván önök is egyetértően velem abban, hogy nem ezen van a hangsúly, hanem azon, hogy

ezekben a címekben a nép államának és kormányának tisztelete és megbecsülése fejeződik ki a magyar színpadi kultúra legkiválóbb munkásai iránt.

E címek adományozásával az önök egyéni művészi tehetségét, hosszú színházi, operai munkájuk eredményeit, sok esetben egy egész élet teljesítményeit becsüljük meg.

De nemcsak az önök kimagasló egyéni teljesítményének szól államunk, kormányunk, népünk megbecsülése.

Önökön keresztül az egész haladó magyar szeszűi kultúrának fejeződik ki elismerésünket,

Mi viszont hadd bízzunk abban, hogy művészeink segíteni fogják nevelni népünket munkára és harcra, hazaszereztésre és a szabad népekkel való szolidaritásra. Hadd bízzunk abban, hogy segíteni fognak nevelni dolgozóinkat helytállásra, azokkal a barbárokkal szemben, akik fel akarják dúlni a mi épülő és szépülő szocialista otthonunkat is.

Ezzel nyitom meg az I. Magyar Képzőművészeti Kiállítást.

A megnyitási ünnepség részvevői ezután megtekintették a nagyszabású kiállítást. A kiállítás részletes méltatására visszatérünk.

annak a színpadi művészetnek, amely a multban is, a jelenben is oly gazdag volt természetadta, kitűnő tehetségekben és amelynek oly nagy, sokszor útlőrő szerepe volt a haladó magyar nemzeti kultúra fejlődésében.

De nemcsak az önök egyéni tehetségének és nemcsak a haladó magyar színművészet egészének szól elismerésünk. Hanem szól — nem utolsó sorban — annak, hogy

színészeink legjobbjai tanultak nemcsak a mult hagyományából, hanem mai életünk új valóságából is. A jó színész a kor tükrét tárja elénk és ehhez együtt kell élnie az élettel, össze kell forrnia korának új, haladó eszméivel és embereivel.

E címek adományozásával köszönetünket akarjuk kifejezni azért, hogy színészeink legjobbjai a mi új szocialista emberünk lelkehez, életéhez, problémáihoz igyekeztek és tudtak közeledni és sikerrel ábrázolták a színpadon azt az újat, ami népünk életében kialakulóban van vagy már kialakult.

Arra kérem önöket, hogy e kitüntetések ne a babérokon való megnyugvásnak, hanem a további munkára való ösztönzésnek szellemében fogadják. Mutassanak példát abban, hogyan kell szeretni hivatásukat, művészetüket és hogyan kell hínek lenni a hazához. Az, hogy e kitüntetésekkel éppen alkotmányunk megteremtésének első évfordulóján nyújtjuk át, emlékeztesse önöket mindig arra, hogy művészetük kiindulópontja és alapja, a szülőföldje, akitől tehetségeket kaptak és akinek vissza kell adniuk kamatostól: a magyar dolgozó nép.

Sok szerencsét és további jó munkát kívánok.

A beszéd befejezése után a kitüntetettek Révai elvtárstól átvették a cím adományozásáról szóló okleveleket. Az oklevelek átadása után Major Tamás elvtárs mondott köszönetet és hangsúlyozta: a cím adományozása nemcsak nagy kitüntetés, hanem egyben kötelezettségekkel is jár. Kötelez arra, hogy a művészek egyre magasabb színvonalú művészi munkát nyújtsanak, kötelez arra, hogy a maguk területén a szocializmus népi kultúrájának szocializmus építéséért kifejtett erőfeszítéseiben és kötelez arra is, hogy tudásukat, tapasztalataikat átadják a fiatalabbaknak.

Ma délelőtt osztják ki első ízben a Munkácsy Mihály-díjakat

A Magyar Népköztársaság minisztertanácsa 1950 augusztus 4-i ülésén „Munkácsy Mihály-díj“ elnevezéssel képzőművészeti díj alapítását határozta el. A jelölőbizottság — amely a Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének öt tagjából, a SZOT és a DISZ egy-egy kiküldöttjéből áll — javaslat alapján a Munkácsy-díjat a következő művészek kapják meg:

I. A 6000 forintos első fokozatot: Pór Bertalan: „A termelőszövetkezet első kongresszusa küldötteinek fogadása a parlamentben“ című festményért; Ek Sándor: „Felszabadítás“ című festményért; Beck András: „Olvasó munkás“ című szobrát.

II. A 4000 forintos második fokozatot: Bán Béla: „Könyj elvtárs, a Ganz Villamosgyári Gyár sztahanovistája“ című festményért; Benedek Jenő: „Ezt láttam a Szovjetunióban“ című festményért; Berényi Róbert: „Majális 1950“ című festményért; Bernáth Aurél: „Család“ című festményért; Felekiné Gáspár Anni: „Ké-

szülődének május elsejére“ című festményért; Farkas Aladár Sztálin elvtárs mellszobrát.

III. A 2000 forintos harmadik fokozatot: Csekei Zoltán: „Traktorosok“ című festményért; Dobroszláv László: „Vajár“ című festményért; Fegyesházi László: „Butorgyári sztahanovista“ című festményért; Imre István: „Folyamór“ című festményért; Scholtz Erik: „Felszólaló“ című festményért; Szentiványi Lajos: a MEMOSZ freskópályázat vázlatáért; Kurucz Dezső: „Sztálin Kovács János tárgyalása“ című festményért; Vén Emil Bartók Béla portréjéért; Szilágyi Jolán: karikatúrájéért; Kerényi Jenő: „Ifjúmunkás“ című szobrát; Szabó Iván: „Közös föld felé“ című szobrát; Tar István: „Hegesztők“ című szobrát.

Valamennyi díjnyertes műalkotás szerepel a Képzőművészeti Kiállításban. A díjakat ma délelőtt a Művészeti Szövetségek Házában ünnepélyes keretek között adják át.

Ma délután érkezik a Román Népköztársaság belügyminisztériumának kétszáztagú művészegyüttese

A Kultúrkapcsolatok Intézetének meghívására ma délután érkezik meg Budapest Nyugati pályaudvarra a Román Népköztársaság belügyminisztériumának kétszáztagú népi zene-, ének- és táncegyüttese.

Az együttes a Román Munkáspárt

kezdeményezésére 1947 decemberében alakult. Első fellépése a Szovjet Hadsereg fennállásának 30 éves évfordulója alkalmával volt. Az együttes kulturális terén elért érdemeiért megkapta a „Kulturális munkáért“ című érdemjelet.